

berš/leto: 17

april 2012, številka 43

Stran 2

V Murski Soboti o položaju Romov v Evropi

Stran 4

Predsednica Sveta romske skupnosti je Janja Rošer

Stran 9

Predsednik države sprejel predstavnike Sveta romske skupnosti

Stran 20

Romski pomočniki

ROMANO THEM ROMSKI SVET

številka 43, april 2012

založnik

Zveza Romov Slovenije

Arhitekta Novaka 13

9000 Murska Sobota

tel.: 02 5308-100

fax: 02 5308-104

e-mail: romani.union@siol.net

www.zveza-romov.si

ROMIC ROMANSKI INFORMATIVNI CENTER
ROMANSKA KULTURNA PROJEKCIJA

e-mail: romic@siol.net

www.romic.si

odgovorni urednik

Jožek Horvat - Muc

uredniški odbor

dr. Pavla Štrukelj

Monika Sandreli

Janja Rošer

Slobodan Nezirovič

Bečiri Fatmir

Aleš Horvat

Robertina Ratko

dopisniki

Lujzi Baranja, New York

Dragoljub Acković, Beograd

Fotografije so prispevali:

Oto B., Štefan B., Aleš H., Tina R.

Stanko B., Kristjan H. in drugi

prelom in tisk

Tiskarna Klar, Murska Sobota

naklada

500 izvodov

Po mnenju Ministrstva za kulturo RS št. 415-562/96, se Romano them - Romski svet šteje med proizvode za katere se plačuje 20% davek na dodano vrednost.

Izid časopisa Romano them je omogočilo
Ministrstvo za kulturo RS
in Urad za narodnosti RS

KAZALO

V Murski Soboti o položaju Romov v Evropi / Andi Murska Sobota palu položaj Romengru andi Evropa	2
Angjuni zu svet romana skupnostjakri hi i Janja Rošer / Predsednica Sveta romske skupnosti je Janja Rošer	4
NOVICE - NEVIPIJA	5
U slovenijakre Roma kerde Inštitut mistu romane študiji, sikavibe te kultura / Slovenski Romi ustanovili Inštitut za romološke študije, izobraževanje in kulturo	6
Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II / U romane pomočnikja hi le školenge andi bari pumut	7
Romski pomočniki so na šolah nepogrešljivi	7
Medsebojni dialog za vključevanje manjšin 2. - 9. julij 2011 Vlora, Albanija	8
Medijengru pisašaugu te podjetništvu vašu Roma / Medijska pismenost in podjetništvo za Rome	9
V Piranu obeležili prvo leto delovanja romskega društva Mro dada	10
Mladinski kulturni center Romskega društva Romano Pralipe	11
V Vrtcu Pedenjped Novo mesto deluje OE Pikapolonica	11
Življenje serdiških Romov nekoč in danes	13
Slovenski lekphurider Romni i Terezija Horvat / Najstarejša slovenska Rominja Terezija Horvat	14
Mojca Rakipov Nursel- obilo svetlobe	15
Novice z dolenskega konca	17
Zgodba otroka: od biološke družine do rejništva!	20
Božična delavnica	20
Delavnica v romskem naselju - pravljica ura v romščini	22
Delavnica za romske otroke / Butja vašu romane čhavura	23
Božično-novoletna delavnica z učenci Romi	24
Območno srečanje otroških plesnih skupin Lendava	24

V Murski Soboti o položaju Romov v Evropi / Andi Murska Sobota palu položaj Romengru andi Evropa

Romic

O položaju Romov v Evropi je bilo govora na dvodnevni mednarodni konferenci, ki sta jo pripravila Evropska romska zveza in Zveza Romov Slovenije, 9-10 marca v Murski Soboti. Na konferenci so sodelovali Romi iz desetih držav. V evropskih državah je vedno več pojavov nestrpnosti in diskriminacije do Romov.

Na mednarodni konferenci je okoli 50 udeležencev iz desetih držav razpravljalo o svojem položaju v Evropi, kulturi, izobraževanju, jeziku in smernicah za delo, pa tudi o težavah s katerimi se romska skupnost sooča v evropskem prostoru. Poleg revščine, ki je največji problem Romov, bi bilo potrebno nameniti več pozornosti izobrazbi in za-

poslovanju Romov. Namen konference je bil med drugim tudi, da se evropske institucije ter pristojne službe v državah, kjer Romi živijo, spomni in opozorijo na težave, s katerimi se srečuje romska skupnost.

Udeležence konference je nagovoril tudi predsednik odbora za človeške dimenzije Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) Thomas Greminger. Kot je dejal, podatki Agencije EU za temeljne pravice in nekaterih drugih članic EU kažejo, da bodo v prihodnosti Romi predstavljali več kot 20-odstotni delež mladih, ki bodo vstopali na evropske trge delovne sile, glede na prihodnost naše družbe pa se diskriminacija, kršenje človekovih pravic, izključenosti in stigmatizacija ne smejo nadaljevati. Po raziskavi je 60 odstotkov Romov doživelo diskriminacijo pri iskanju zaposlitve, četrtna diskriminacijo zdravstvenega osebja, 19 odstotkov šolskega osebja in 18 odstotkov stanodajalca ali nepremičninske agencije, ob tem pa ne smemo pozabiti na rasno motivirane napade na Rome in Sinte, včasih z usodnimi posledicami, opozarja

Greminger. Zato 56 članic OVSE napoveduje, da bodo Romom in Sintom omogočile dostop do pravosodja, oblikovanja politik o njih, preprečevale negativne stereotipe, okrepile njihovo sodelovanje v javnem in političnem življenju, izboljšale odnose med njimi in policijo ter zagotavljale učinkovito preiskavo nasilnih dejanj proti Romom, posebno še, če gre za sum rasnega ozadja, je povedal.

Po besedah direktorja vladnega urada za narodnosti Staneta Baluha mora veliko odgovornosti za položaj Romov prevzeti tudi sama romska skupnost. »Država ji mora zagotavljati formalni okvir, romska skupnost pa je dolžna, da v skupnem sodelovanju brez medsebojnega izključevanja pripomore k izboljšanju svojega položaja v slovenskem prostoru, pri reševanju problematike pa je ključno partnerstvo med državnimi organi, lokalno samoupravo in predstavniki romske skupnosti. Samo usklajeni ukrepi in aktivnosti so nujno potrebni pri izboljšanju položaja romske skupnosti,« je povedal Baluh. Generalni sekretar Evropske romske zveze Dragoljub Acković je prebral pozdravno pismo predsednika Evropske romske zveze Rajka Djurića, v katerem udeležence opozarja, da je največji napredek Romov možen z izobraževanjem, predlaga pa jim tudi, naj v Evropi vzpostavijo regionalno mrežo za izobraževanje Romov. Acković je predsednika Zveze

Romov Slovenije in podpredsednika Evropske romske zveze Jožka Horvata Muca razglasil za prvega rednega člana Mednarodne romske akademije umetnosti in znanosti iz Slovenije. *Palu položaj Romengru andi Evropa sinja vakeribe pri duj deve sengri internacionalni konferenca sej khetaun kerde i Evropakri romani unija te i Slovenski romani unija. Pri konferenca sej sinja andi Murska Sobota, sana u Roma andru dijš themdja. Zaru čoripe pa souh hi lek barider romanu problem, pekamlahi te kijrel buter pru sikavibe te vaši buti mistu Roma Pri internacionalni konferenca pandžvardeš žijne andru deš themja vakernahi palu položaj souh hi le Romen andi evropa, pali kultura, čhib, pali buti sej pekal te kijrel, vakeribe sinja te palu bare kinji sej hi le Romen andu evropakru heju. I konferenca sinja kerdi hot pe la evropakre instituciji te le angjunen andzu themja odoj khaj u Roma žijn, spo-tijnel, sej kijnji hi le Romen.*

Angjuni zu svet romana skupnostjakri hi i Janja Rošer / Predsednica Sveta romske skupnosti je Janja Rošer

Romic

Člani sveta romske skupnosti so 25.2 v Murski Soboti, ponovno volili svojo vodstvo. Za predsednico sveta je tokrat kandidirala le dosedanja sekretarka sveta, 29-letna Janja Rošer, diplomirana socialna delavka. Izvoljena je bila z štirinajstimi glasovi. Rošerjeva je v svojem programu med drugim izpostavila, da mora svet začeti delati in izpol-

njevati tiste naloge ki so določene v zakonu o romski skupnosti in predstavljati interese romske skupnosti do državnih organov. Zavzemala se bo tudi za večjo informiranost članov sveta, pa tudi za njihovo aktivno sodelovanje na področjih ki so jim dodeljena.

Na volilni seji je bilo prisotnih 17 od enaindvajsetih članov

sвета. Za Janjo Rošer, edino kandidatko je glasovalo 14 članov kar je bilo dovolj da je postala nova in prva predsednica sveta. Ob izvolitvi je izrazila zadovoljstvo in poudarila, da bo delovala v korist vseh slovenskih Romov.

Svet mora začeti delati in izpolnjevati tiste naloge, ki so določene v zakonu o romski skupnosti in predstavljati interese romske skupnosti do državnih organov. Zavzela se je tudi za večjo informiranost članov sveta. Janja Rošer bo svet romske skupnosti vodila do oktobra letos, ko bodo nove redne volitve.

U svet romana skupnostjakru dji-rindja eršta angjuna, adauh hi 29 beršengri Janja Rošer sej hi sinja auri kedime 14 glasjenca, pri seja sana dešifta žijne zaru svet, štar žijne zaru romane svetnikja pa mauk duj berš na phijren pru seji, vašudauh i Janja Rošer phijnel hot len pekal te p arul.

NOVICE - NEVIPJA

Romic

U angjunu državakru u Danilo Türk andu 5. marc lakhja le manušenca zaru Svet romana skupnostjakru, miškrilende te i angjuni zaru svet i Janja Rošer. Lekbuter vakeribe pru lakhipe sinja palu romane žuvdja.

Predsednik države Danilo Türk je 5. marca sprejel predstavnike sveta romske skupnosti, med njimi tudi novo predsednico sveta Janjo Rošer. Osrednja tema srečanja je bil položaj romskih žensk, je v izjavi za javnost po srečanju dejal predsednik. Pri reševanju vprašanj Romov mora slovenska javnost bolj razumeti vlogo romskih žensk, je poudaril predsednik. Po njegovem mnenju je izvolitev nove predsednice sveta romske skupnosti Rošerjeve pomemben korak naprej pri organizaciji Romov v Sloveniji. Predvsem zato, ker postavlja v središče vlogo romskih žensk, ki skrbijo za družine in otroke, meni Türk.

Janja Rošer je ob tem dodala, da je problematika romskih žensk še vedno zapostavljena. Po srečanju s predsednikom je izrazila upanje, da si bodo z njeno izvolitvijo tudi romske ženske upale in prispevale k izboljšanju položaja romskih žensk ter ostalega romskega prebivalstva.

Že nekaj časa se pojavljajo ugibanja da naj bi vlada določene urade, agencije in službe v luči varčevanja ukinila oziroma reorganizirala, med njimi tudi Urad za narodnosti ki deluje že petdeset let. S predstavniki vlade naj bi bilo dogovorjeno, da urad ostaja, le da ne bo deloval v okviru vlade, kot je deloval do zdaj, ampak v okviru ministrstva za notranje zadeve. Pri tem pa še ni znano, kako se bo imenoval. Zagotovo je pri urejanju položaja slovenskih Romov je imel veliko vlogo urad za narodnosti, ki bo po novem deloval v okviru ministrstva za notranje zadeve, direktor urada Stane Baluh pa je zagotovil, da se dejavnost urada s tem ne bo spremenila.

U slovenijakre Roma kerde Inštitut mistu romane študiji, sikavibe te kultura / Slovenski Romi ustanovili Inštitut za romološke študije, izobraževanje in kulturo

Romic

Zveza Romov Slovenije in Evropska romska Zveza sta v Murski Soboti ustanovili Inštitut za romološke študije, izobraževanje in kulturo. Glavne dejavnosti inštituta je raziskovanje in izobraževanje o romski kulturi, višje in visoko strokovno izobraževanje in druga usposabljanja, kakor tudi knjižnična, arhivska in muzejska dejavnost. Inštitut bo v skladu s svojim programom dela raziskoval položaj romske skupnosti v Sloveniji, v Evropi in svetu. Za uresničitev programa bo Inštitut sodeloval z različnimi fakultetami doma in v tujini in izmenjeval primere dobre prakse. Predsednica Sveta Inštituta je Janja Rošer, predsednik Strokovnega sveta je prof.dr. Rajko Djuric, direktor Inštituta pa Jožek Horvat Muc.

Ker ideja o ustanovitvi Katedre za romologijo, ki se je porodila že pred časom na romskem taboru v Murski Soboti, še ni realizirana so se pri ZRS in ERZ (Zvezi Romov

Slovenije in Evropski romski Zvezi) odločili za ustanovitev inštituta za romološke študije, izobraževanje in kulturo.

Predsednica Sveta Inštituta Janja Rošer, pravi da je ustanovitev Inštituta za romološke študije, izobraževanje in kulturo pomemben korak k razvoju izobraževanja za slovenske Rome.

Jožek Horvat Muc dodaja da ima inštitut pomembno vlogo za razvoj intelektualnega potenciala Romov ter za ohranjanje identitete. Glavna tematika, s katero se bo ukvarjal inštitut, so Romi v slovenskem, evropskem in svetovnem prostoru, glavna dejavnost so višje- in visokošolsko izobraževanje, knjižnična dejavnost, arhiviranje, muzejska dejavnost in obravnavanje romske kulture v celoti,« pravi Muc, ki dodaja, da inštitut zajema še podpodročja, ki pa bodo znana takrat, ko se bodo določeni programi akreditirali.

Direktor inštituta Jožek Horvat

Muc napoveduje, da bodo večino predavali najvplivnejši romski aktivisti, ki jih premore Slovenija. Glede na to, da je odziv vplivnih romskih aktivistov in Romov pozitiven, računajo, da bo strokovni svet inštituta v čim krajšem času pripravil vse programe in da bo prvi vpis mogoč avgusta, ko bo v Murski Soboti potekal tradicionalni romski tabor. Če bo inštitut napredoval, Muc predvideva, da bodo v naslednjem študijskem letu že dobili prve študente, ki se bodo vpisali na študij romologije. Pogoje za vpis na študij bo določil strokovni svet. Glavni predavatelji bodo predvsem znani romologi iz vrst Romov ter drugi poznavalci romske tematike iz Slovenije in tujine.

I slovenski romani unija te ievropski romani unija kerde khetaun Inštitut mistu romane študiji, sikavibe te kultura. U inštitut kerla raziskavi te but sikavibja te andri romologija. Le inštitut pa hi andi buti te te kijrel muzej, biblioteka te arhivja.

Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II / U romane pomočnika hi le školenge andi bari pumut

Romic

Romski pomočniki so na šolah nepogrešljivi

Namen projekta »Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II« je omogočiti učinkovitejše vključevanje Romov v predšolsko vzgojo in osnovno šolo v skladu z rešitvami, ki jih predstavlja Strategija vzgoje in izobraževanja Romov

v Republiki Sloveniji. Nosilec triletnega projekta je Ljudska univerza Kočevje, skupaj s konzorcijskimi partnerji Zvezo Romov Slovenije, fakulteto za družbene vede in Razvojno izobraževalnim centrom Ric Novo mesto, pa je vključenih v projekt 31 osnovnih šol in vrtcev, 15 šol in vrtcev s področja Pomurja in 16 partnerskih šol in vrtcev iz jugovzhodnega dela Slovenije. Na 31

osnovnih šolah in vrtcih zaposleno 26 romskih pomočnikov. Poleg zaposlitve projekt, ki ga vodi Ljudska univerza Kočevje, zajema tudi druge aktivnosti, ki pripomorejo k učinkovitejšemu delu romskega pomočnika.

Vsebinski načrt izobraževanja romskih pomočnikov v okviru aktivnosti za dvig izobrazbene ravni romskih pomočnikov, so pripravili in bodo izvajali na Novomeškem Ric-u. Zveza Romov Slovenije bo pripravila predavanja na temo Romologije, ki bodo vsebovala znanja iz Romskega jezika in Kulture Romov.

Eden izmed ciljev projekta je tudi promocija dobre prakse in vključevanje le te v pouk. Med naloge romskih pomočnikov spada tudi sodelovanje pri organizaciji, načrtovanju in pripravi lastnega dela v šoli ali vrtcu.

Uvedba romskih pomočnikov se je pokazala kot pozitiven ukrep za dvig socialnega kapitala pripadni-

kov romske skupnosti, pomembno je prispevala k večji prisotnosti romskih učencev pri pouku ter pri povečanju stikov staršev romskih učencev s šolo. Z nadaljevanjem projekta »Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II.« želijo nadgraditi do sedaj opravlano delo.

I Ljudski univerza Kočevje kijrel u projekt Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II. Partnerja zu projekt hi mik I Slovenski Romani unija, i FDv- fakulteta te u Ric Novo mesto. Zu projekt hi uze 31 školi pri sej kijren buti 26 romane pomočnikja. Zari buti vašu romane pomočnikja hi le projekt te aur butja sej hi andi bari pumut vaši buti le romane pomočnikiske. I slovenski romani unija kerla u sikavibja an-

dri Romologija, sej ovna pali romani čhib te pali kultura Romengri. le romane pomočnikjenca pe sikadja te lachi buti te i pumut hot u romane čhavure phijren andi škola te hi hot u romane daja te dada phijren zi škola. Durider zu projekt Uspešno vključevanje Romov v vzgojo in izobraževa-

nje II,« kamen te kijrel durider i buti sej sinja kerdi ži akaun. Le trinberšengre projekt Uspešno, vključevanje Romov v vzgojo in izobraževanje II, hi fider te vključinel le Romen andi predškolakri vzgoja te andi osnovni škola.

Medsebojni dialog za vključevanje manjšin 2. - 9. julij 2011 Vlora, Albanija

Fatmir Bečiri

V sodelovanju z EPeKa, katera je sodelovala na izobraževanju Medsebojni dialog za vključevanje manjšin, ki se je odvijalo v Vlora, Albanija, sta se tega usposabljanja udeležila tudi dva predstavnika romskega društva Romano pralipe. Usposabljanje je namenjeno mladinskim delavcem in voditeljem

z namenom, da bi izboljšali svoje znanje pri delu z manjšinami.

Glavni cilj usposabljanja je zgraditi zmogljivost različnih mladinskih organizacij, da bi delovale v smeri vključevanja manjšin, tudi skozi velik vpliv na gostujoče družbe in njihove poglede na manjšine. V sedmih dneh bo 22 mladinskih delavcev iz držav EU in Jugovzhodne Evrope delilo svoje izkušnje, poglede in ideje, kako izboljšati socialno vključenost mladih, ki prihajajo iz različnih vrst manjšin.

V času usposabljanja bodo v ospredju teme, kot so pojem manjšine, institucije, ki se z njimi ukvarjajo in delo mladinskih organizacij

na tem področju. Glavna tema pa bo zagotovo zagotoviti orodja, s katerimi bodo mladinske organizacije lahko bolj vključevale mlade, ki prihajajo iz različnih socialnih okolij in izboljšale dialog med večinskimi prebivalstvom in manjšinami. Glavna metoda na usposabljanju bo neformalno izobraževanje - skupinske razprave, okrogle mize, igre vlog in različne dejavnosti, ki bodo spodbudile ustvarjalnost mladih.

Sodelovale so organizacije iz Albanije, Grčije, Slovenije, Kosova, Romunije, Makedonije, Turčije, Srbije, Litve in Italije.

Projekt je podprt s strani EU programa Mladi v akciji.

Medijengru pisašaugu te podjetništvu vašu Roma / Medijska pismenost in podjetništvo za Rome

Romic

Zavod Papilot je v prostorih Zveze Romov Slovenije 29.2 predstavil programa »Medijska pismenost za Rome« in »Podjetništvo za Rome«, ki ju bo v prihodnjih treh letih financiralo ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Oba programa sta namenjena učiteljem, mentorjem in strokovnim delavcem, ki delajo z romsko populacijo, in se vključujeta v izobraževanje odraslih.

Cilj programov je preko neformalnega izobraževanja usposobiti strokovne delavce za boljše informiranje v družbi, vseživljenjskega učenja in dela je povedala direktorica murskosoboške enote zavoda Papilot Vesna Laissani

V programu medijska pismenost za Rome bodo udeleženci spoznavali, kaj so mediji, nove medije, internet in njegove pasti. Pozornost bodo namenili tudi retoriki, pri-

pravi novinarskih konferenc, perspektov in podobno.

S programom Podjetništvo za Rome želijo motivirati Rome da pridobijo nova znanja in spretnosti, ki lahko pripomorejo tudi k lažji samozaposlitvi.

Udeleženci bodo aktivno soobli-

kovali program v okviru katerega si bodo ogledali podjetja, medije in primere dobrih praks.

V okviru programa bo nastalo pisno gradivo za udeležence in kurikulum programa. Ker so učitelji tisti ki znanje prenašajo na druge, bodo v projektu izobraževali najprej učitelje. Vsak program obsega 40 ur izobraževanja in je razdeljen na vsebinske sklope. V vsakem programu naj bi bilo po 15 udeležencev. Program bodo trikrat ponovili.

Zu zavod Papilot kijren trin beršengru projektja vašu Roma. Andi Murska Sobota phukade palu u programja medijskru pisašaugu te podjetništvu vašu Roma. Sar lačhu hi te žaunel te sej hi u informaciji palu medijsko pijsišago, te sar te kijrel podjetje ovna sikavibja hot pumenge še lakna kurkure buti.

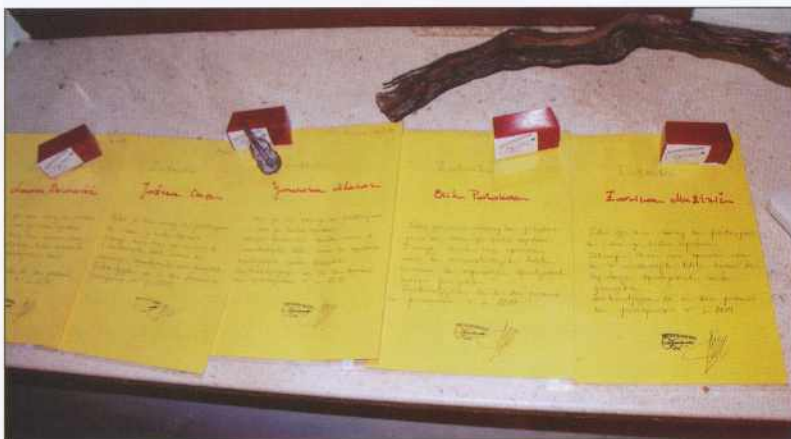
V Piranu obeležili prvo leto delovanja romskega društva Mro dada

Zalika Cener

14.3.2012 smo v Apolonijevi palači v Piranu obeležili prvo obletnico nastanka romskega društva Mro dada - Moj oče. Člani smo se zbrali v polnem številu in v odličnem vzdušju, dobri glasbi ter izvrstni zakuski, ki so jo pripravili člani in članice društva. Nazdravili smo rojstnemu dnevu društva, ki ga ne bi bilo brez pobudnice, ustanoviteljice, in predsednice ge. Zalike Cener, ki je duša in srce vsega. Le ta se je v kratkem nagovoru zahvalila vsem članom za pomoč in sodelovanje in posebna priznanja ter drobna darilca pozornosti podarila vsem, ki so ji že od začetka stali ob strani, ji pomagali in jo vzpodbujali.

Društvo se je v tem letu že nekajkrat predstavilo občinstvu, kakor tudi raznim medijem.

Ob obilici smeha, plesa in dobrih želja se kar nismo mogli posloviti.

Mladinski kulturni center romskega društva Romano pralipe

Fatmir Bečiri

Na pobudo članov romskega društva Romano pralipe je bila sklicana izredna seja članov društva dne 21.05.2011. Glavni razlog za sklic seje je bil ustanovitev Mladinskega kulturnega centra (M.K.C.), ki bo deloval pod romskim društvom Romano pralipe.

Na seji je bilo predstavljeno tudi delo društva v preteklem letu ter delo in smernice društva za tekoče in prihodnje leto. Prav tako smo razpravljali tudi o viziji delovanja M.K.C. romskega društva Romano pralipe.

Cilj ustanovitve mladinskega kulturnega centra je, da bi se čim več mladih Romov srečevalo in družilo v svojem prostem času. Za njih bodo organizirane tudi različne delavnice, seminarji, okrogle mize, folklorne vaje, športne aktivnosti in drugo. Da bi lahko ustanovili mla-

dinski kulturni center smo morali dopolniti Statut romskega društva Romano pralipe ter ga potrditi na UE Maribor.

Da bi lahko Mladinski kulturni center normalno zaživel smo na mestni občino Maribor zaprosili za primerne prostore, v katerih bi center deloval, vendar smo dobili negativen odgovor. Ker je vizija in namen delovanja Mladinskega kulturnega centra v interesu celotne romske populacije smo bili prisiljeni sami poskrbeli za primerne prostore katere moramo tudi sami financirati. Mladinski kulturni center sedaj deluje zelo uspešno, v njem se izvajajo različne delavnice, okrogle mize, folklorne dejavnosti, v prostem času pa so na razpolago tudi biljard, pikado, šah, človek ne jezi se ter ostale družabne igre. Osnovni namen M.K.C. je , da bi

se romska mladina v svojem prostem času zbirala v nadzorovanem okolju in ne na ulici, ter se tako izognila nepotrebnim konfliktnim situacijam, v katerih se dnevno znajdejo.

Iz tega razloga smo prepričani da bodo M.O. Maribor ter druge lokalne in državne institucije prisločile na pomoč glede samega financiranja mladinskega centra, kar bi bilo koristno, tako za romsko skupnost, kakor tudi za imenovane instituciji.

Vse pohvale za ustanovljen Mladinski kulturni center romskega društva Romano pralipe gredo članom društva še posebej pa Bejtu Zenelu, Kajtazi Djemi, Mehmeti Bajram(BekiI),Bejta Zumer in Avduli Skender.

V Vrtcu Pedenjped Novo mesto deluje OE Pikapolonica

Dušica Balazek

V Vrtcu Pedenjped Novo mesto deluje OE Pikapolonica, ki vključuje romske otroke v starosti od 3- 6 let. Vrtec se nahaja sredi romskega naselja. Vpisanih je 28 otrok, program izvajajo štiri strokovne delavke na osnovi Kurikuluma za vrtce. Posebnost izvedbe se odraža v povezanosti multikulturnega kurikuluma, z izvedbo v slovenskem in romskem jeziku. Sprotna dogajanja v vrtcu in v povezavi z zunanjimi institucijami objavljamo na spletni

strani Vrtca Pedenjped Novo mesto. Kot slednji prispevek, ki je objavljen na naši spletni strani priča o pomenu spoznavanja in razvijanja sožitja.

Mesec kulture zaznamujejo kulturni dogodki in izvedbeni kurikulum. Februar nam je naklonil veliko snega s tem se je oblikoval kulturni odnos do narave. Nismo pozabili na živali, ki bijejo boj za ohranitev. Skrbimo za ptice, ki so naš stalni obiskovalec.

Izdelali smo multikulturni plakat, kjer je moč spoznati dve združljivi kulturi, romsko in slovensko.

Literaturo smo uvrstili v naš program in s tem uresničujemo prednostno nalogo VSAK PO SVOJI POTI DO PISMENOSTI. Pri tem spoznavamo pisne simbole, ki bodo stalni spremljevalec otrok pri njihovem izobraževanju.

Pripravili smo sredstva za ustvarjalno igro Trgovina, preko katere bomo spoznavali kulturno vede-

nje, poklicne dolžnosti, odnos do denarja in se s pomočjo artiklov podali v svet črk in števil.

Umetnost uresničujemo preko glasbeno-plesnih dejavnosti, kjer so se otroci predstavili s svojo točko in s tem prikazali svoj talent.

Prijetno združujemo s koristnim in odkrivamo bogastvo v iskanju razlik in enakosti.

Mesec kulture nas bo zaznamoval po aktivnostih in humanih odnosih.

Življenje serdiških Romov nekoč in danes

Stanko Baranja-Muri

Naselje Serdica pri Rogašovcih je eno od mnogih v Prekmurju, kjer živijo Romi že stoletja. Za razliko od Romov v zahodni Evropi, ki so hodili na okrog, so se Romi na vzhodu stalno naselili okrog 18. Stoletja.

Romi že od nekdaj živijo v romskih naseljih, ki so ob robu kakšne večje vasi ali mesta, ter blizu gozda ali potoka.

Trenutno v vasi Serdica, ki je na SV Prekmurja, živi okrog 150 Romov.

V preteklosti so Romi, predvsem v poletnem času, hodili po območju bivše Jugoslavije ter pomagali kmetom pri vsakdanjih opravilih in si tako zaslužili denar za preživetje družine.

Denar so si služili tudi kot prodajalci konjev, brusarji nožev in škarij, kovači, ženske pa kot vedeževalke.

V zadnjih desetletjih je postalo opravljanje tradicionalnih romskih poklicev oteženo, saj se je moderno življenje razširilo tudi na življenje Romov.

Finančna kriza je bila skoraj v vsaki romski družini, le redki Romi so imeli redno službo. Večina Romov se je preživljala tako, da so prosjačili po naseljih.

V sedanjem času se je situacija malo izboljšala. Kar nekaj Romov je zaposlenih v sosednji Avstriji, veliko Romov pa hodi v Avstrijo opravljat sezonska dela kot so obiranje jabolk, solate itd. V zimskem času pa se preživljajo samo iz denarne socialne pomoči.

Brezposelnost vodi do nemoči, pot iz brezposelnosti je pa začaran krog. Romi so imeli vse do danes slabšo izobrazbo. V družinah so govorili v romskem jeziku. Romski otroci so se šele v osnovni šoli na-

učili slovenskega oz. prekmurskega jezika.

Danes je situacija boljša, otroci doma govorijo v slovenskem in prekmurskem jeziku, kar vpliva tudi na boljši učni uspeh romskih otrok. Tudi država Slovenija je v okviru programa za zaščito romske skupnosti storila mnogo, da bi romskim otrokom omogočila obiskovanje vrtcev, osnovnih šol ter fakultet. To pa še ni zagotovilo za uspeh na trgu delovne sile. Ravno nasprotno. Takoj ko pripadnik romske skupnosti pride na razgovor za službo, ga z raznimi izgovori odpravijo, včasih pa Romom kar direktno povejo, da so nezanesljivi.

Bivanjske razmere nekoč!

Ta tip hiše je bil v Prekmurju zelo razširjen in krajevno specifičen. Ce-

ste v vasi večinoma niso bile prevozne, predvsem spomladi in jeseni in so bile neprehodne do romskih hiš.

V zadnjih desetletjih so cimprane hiše izpodrinile hiše iz opeke. Romska naselja so dobila tudi elektriko, vodo in asfaltirane ceste. S tem so romske vasi postale urejene, k temu pa so pripomogli tako država kot občine ter Romi z lastnimi sredstvi.

Identiteta Romov je bila vedna ogrožena, vendar pa se je od začetka 90-ih let začela razvijati neka vrsta kulturne identitete Romov.

Sem ponosen, da sem Rom in to kažem tudi navzven. Posebej je treba poudariti kulturne aktivnosti v obliki glasbe, jezika in plesa, ki nam še ohranjajo večstoletno kulturno tradicijo Romov.

Tako so iz gledale hiše v naselju, do sredine 80-ih let 20. stoletja so Romi živeli v zanje tipičnih enosobnih ilovnatih hišah ali tako imenovanih cimpranih hišah brez elektrike in tekoče vode.

Slovenski lekphurider Romni i Terezija Horvat / Najstarejša slo- venska Rominja Terezija Horvat

Romic

Najstarejša slovenska Rominja Terezija Horvat je rojena v Vadarcih na Goriškem leta 1914. S štiri-najstimi leti je šla delat na polja in v gostilno pri neromih (pavrih). Pri 21 letih se je poročila v Černelavce. Med vojno je izgubila moža, z hčerko Marijo sta se preselile v največje in najstarejše romsko naselje v Puščo, kjer Terezija z vnuki živi še danes. Ob 100-letnici obstoja naselja Pušča se je Terezija rokovala z vsemi zbranimi in zasadila hrast, ki je simbol moralne in fizične moči. Kot najstarejša v romski skupno-

sti ima funkcijo Phuri dej(stara mama), ki uživa ugled, spoštovanje, je izkušena in modra ter seznanja mladi rod z šegami in modrostjo. Terezija Horvat se je popolnoma predala delu in skrbi za mlajši rod.

98 letna Terezija Horvat je odraščala v družini petih otrok, imela je tri sestre in enega brata. Oče je družino preživil s krpanjem posode. Kot najstarejša je pomagala preživljati družino, delala je po kmetijah in zato vsak dan dobivala hrano.

Pri enaindvajsetih se je poročila z Andrašom Horvatom in se preselila

v Černelavce. Med vojno so moža odpeljali v madžarsko taborišče. Pri 30-tih letih je postala vdova, skrbelo je za hčerko Marijo poročila pa se ni nikoli več. Hčerka se je poročila in odselila na Puščo. Tja se je leta 1959 preselila se tudi sama. Kupila je travnik, ki ga je odplačevala osem let in na njem postavila leseno hiško. Na tej isti parceli zdaj stojijo tri zidane hiše, v eni izmed njih živi Terezija z vnukom in pravnukom.

Vse svoje življenje je posvečala skrbi za druge, popolnoma se je predala delu in skrbi za mlajši rod. Čeprav je bila zaposlena v mesnici, je doma pazila na vnuka in vnukinjo, nato pa še na pravnuke. Ponoči je prala in kuhala, tako da so bili njeni domači vedno preskrbljeni. Poleg tega je redila po osem svinj, kokoši, rac in gosi.

Terezija pravi da so bili časi ko so Romi živeli slabo. Danes ni več tako. Razen tega da je sama bolna in ne more delati toliko kot prej.

V mladih letih je rada hodila na veselice in plesala čardaš. Sedaj plesati ne more več, zato pa rada zapoje, madžarske, romske in štajerske pesmi.

ROMIC

Romski informativni center

Vabimo Vas k poslušanju
romskega radia RomiC
na frekvenci 97,6 MHz.

Mojca Rakipov Nursel- Obilo svetlobe

Romic

Mojca Rakipov z umetniškim imenom Nursel je profesionalna plesalka in učiteljica romskega in orientalskega plesa v Sloveniji in tujini. Njena življenjska pot se je začela v Ljubljani, kjer se je rodila in tudi živi. Ljubezen do trebušnega plesa sega v otroštvo oziroma v Makedonijo. Za Mojco je pomembna tradicija, zato poleg makedonskega stila trebušnega plesa, raziskuje in ohranja tradicijo romskih plesov, plesnih oblačil in glasbe Romov vzhodne Evrope, Egipta, Turčije in Indije. Mojca romske plese izvaja tudi s prstnimi činelami, palico, enojno ali dvojno tančico in svečnikom. Nastopa tudi v otroški pravljici s princem, Kamelo in fakirjem. Zaradi romskega porekla jo po svetu priznavajo kot specialistko za balkanski Romski čoček, katerega je zelo avtentično odplesala na različnih festivalih.

Mojca Rakipov Nursel je izdala e-knjigo: Romsko plesno izročilo – Iz Indije v Evropo, elektronska, 80 stranska knjiga, s polno fotografij, delno prevedena v romščino pripoveduje o Romih in njihovi zgodovini, njihovem preganjanju,

prihodu v Evropo, tradiciji muziciranja in romskih plesov Indije, Egipta, Turčije, Balkana (Makedonija, Južna Srbija, Kosovo), Španije in Vzhodne Evrope (Madžarska, Češka. Slovaška) ter Rusije. V knjigi je podana tudi osebna življenjska zgodba avtorice Mojce Rakipov z več kot desetletnimi izkušnjami in referencami na področju poučevanja romskih in orientalskih plesov Romom in Neromom v Sloveniji in po svetu. Knjigi so priloženi tudi videoposnetki Nursel z različnih nastopov.

Plesna učiteljica, koreografinja in profesionalna plesalka romskih in orientalskih plesov Mojca Rakipov Nursel je v Sloveniji ena od romskih umetnic, ki preučuje, raziskuje ter ohranja tradicijo različnih romskih plesov. Po petnajstih letih dela in izkušenj je prepričana, da je ples obred dihanja, giba, harmonije telesa in izraz naših emocij. Del romske plesne umetnosti prenaša tudi na otroke. Mojca Rakipov Nursel, romska plesna umetnica, ki poučuje širok spekter romskih plesov.

Kot pevka in igralka se je preizkusila v romskem muziklu Stekleno jabolko.

Nekdanja članica avtorskega otroškega gledališča Čarobna hišica oz. Joli Moli, delujoča v italijanskem cirkusu Moira Orfei v Sloveniji, na Hrvaškem in Italiji, plesalka in učiteljica orientalskih in romskih plesov v Sloveniji in tujini.

IZ KNJIGE MOJCE NURSEL;

Romsko : Romani Chib:
Koj isi o Rom, i Romni?

Me sium Romni. Mo dat sine o Rom, mi daj isi Slovenka, mi baba Gilnaz hem mobabo Kurtiš sine Roma kotaro Eskipi / Skopje, Makedonija. I imali su 6 djeca: 3 sinove i 3 čerke: Hamza, Mevlida, Alija, Hamdija, Đemalj i Advija.

Akana ačilen samo jekh phral em jekh pen em baboskoro bratučeto.

Mi rahmetli familija pomožinel ma sar angeli.

Sium artistka ko romano khelibe. Mo artističko anav si Nursel. www.nursel.net

Nursel isi ano Khorakhane chibako: - Parnipaskoro Biandipe

Veruinava ki Sudbina.

Veruinava ki Inkarnacia.

Veruinava ko Parnipe, Svetlost.

Veruinava ko Bahtalipe, ko Šukaripe, ko Khelibe.

Nek ovel sasti mi Daj hem but zahvalinava ma me rahmetlija Dadeske, o Alija, so bizo leste na bi ovava me, me romano temperamentija em me khelibaja. Zahvalinava ma anglutne manušenge, sa me familiake, kolencar so sine ma šužo romano dživdipe.

Ko sveto arakhava neve familiaro Roma hem Gadže,

kola so isto osetinena so me osetinava. Sarienge zahvalinava ma ki podržka.

Nek oven sa o Roma saste, veste em but lache ko celo Sveto!

Prevod:

Kdo je Rom, Rominja? Jaz sem Rominja.

Po mami sem Slovenka, rojena v Ljubljani, z očetom Romom.

Moja babica in dedek sta bila Roma. Imela sta 6 otrok, 3 sinove in 3 hčere:

Hamza, Mevlida, Alija, Hamdija, Đemalj in Advija:

Živel so v cigan-mahali /romskem naselju v Skopju, Makedonija.

Danes živijo z družinami še zadnji strica in teta ter očetov bratranec in vsi smo v Sloveniji.

Pokojni ostali so že dolgo angeli, ki mi v življenju osvetljujejo romsko pot.

Sem romska plesna umetnica in turško ime NURSEL pomeni po turško »Obilo Svetlobe«

po romsko pa »Svetloba Naroda«.

Verjamem v Usodo. Verjamem v Inkarnacijo.

Verjamem v Svetlobo. Verjamem v radost, veselje in ples.

Zahvaljujem se mojim prednikom in vsem sorodnikom, s katerimi sem uživala in še uživam romske trenutke mojega življenja. Naj ostanejo vsi Romi na svetu zdravi in veseli!

Mojca Rakipov – rojena mami Slovenki sicilijanskega porekla in očetu Romu iz Makedonije leta 1963 v Ljubljani.

Po končani srednji izobrazbi redno zaposlena v PTT in Adria Airways Ljubljana več kot 15 let.

V letu 1995 se ji življenje obrne v kreativne vode. Odreče se rednemu delovnemu razmerju in ustanovi avtorsko otroško gledališče JOLI MOLI. Z avtorskimi besedili sodeluje na cd zgoščenki za otroke in gostuje z 4 predstavami po celi Sloveniji.

V letu 1998 pride v gostovanje v Slovenijo znameniti italijanski cirkus Moira Orfei, kjer Mojca dobi delo napovedovalke in vodi cirkuško predstavo 6 mesecev, po Sloveniji in na Hrvaškem.

Ko se cirkus vrne v Italijo, se ji začne novo poglavje: romski in orientalski plesi.

Že leta 1996 ustanovi Orientalno društvo NUR, kasneje tudi Romsko sekcijo in deluje na področju preučevanja in poučevanja orientalskih plesov: arabski, turški in romski stili. Od leta 2005 dalje intenzivno preučuje romske stile plesa po poti migracije Romov iz Indije v Evropo in ohranja bogato romsko plesno izročilo. Predseduje romskemu društvu Madara Ljubljana, Odboru za ohranitev romskega jezika, kulture in identitete pri Svetu Romov Slovenije in je članica Zveze Romov Slovenije in Evropske romske zveze. Pridobljen ima državni status samostojne umetnice na področju romske kulture.

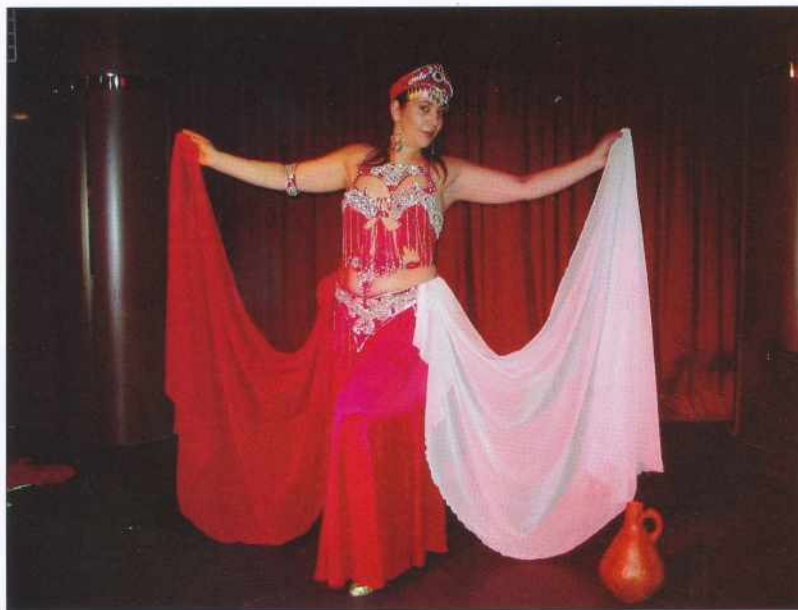
+++++

Rojena sem bila leta 1963 v Ljubljani, kjer še danes živim.

Ker sem se rodila v Sloveniji, so me krstili.

Torej, sem krščena Slovenka z romskim poreklom-Rominja, Marija Alfreda - Mojca Rakipov.

Imam samo enega brata, ki je 17 let mlajši. Ker smo pod Turki v Makedoniji padli pod muslimansko

tradicijo, dečke še vedno obrezujemo. Tako tudi mojega brata, četudi je rojen v Ljubljani.

Prav tako imamo po muslimanski tradiciji povzemanje imen: v družini je bil oče Alija, brat je Ali in nečak je Ali.

Najin oče je že pokojni 19 let, mama pa je sledila romski tradiciji in v letu 2005 priredila slavlje za obrezovanje mojega nečaka Alija.

Oče je bil star 14 let, ko je iz Skopja prišel v Ljubljano na izobraževanje za poklicnega voznika.

Starša sta se spoznala v Ljubljani, v plesni dvorani na Taboru, kamor sta moj oče in njegov starejši brat, oba čedna fanta, hodila plesat in osvajat ljubljanska dekleta. Oče je bil zelo dober plesalec, prav tako moj stric. Vedno sta na ples prišla oba zelo urejena, v elegantni obleki in temnejše polti ter z izrednim ritmom za ples, ki ga ni premogel vsak. Plesalo se je jive, ki so mu rekli »Tržačan«, polko, cha cha, tango in še kaj... Moja mami je bila takrat, v Stekljeni dvorani v Ljubljani edina, ki si je upala plesati z »Ciganom«.

In najlepša hvala moji mami, da je vzdržala vse pritiske okolice in

družbe, ki so bili posledica nesprejemanja in zaničevanja drugačnosti.

Njuna ljubezen je zdržala in tudi dokazala, da ta »cigan« ni tak, kot si pač cigane predstavljajo: da kradejo, da lažejo, da so umazani in imajo uši, bolhe in umazane smrkle do brade, da hodijo razcapani, raztrgani in bos, da ne znajo razumljivo govoriti, da ne znajo pisati, brati, se obnašati in pogovarjati. Da so brezdelneži in brezdomci. Pa kdovekaj si še ljudje mislijo slabega o Romih...

In sta se leta 1960 na Ljubljanskem magistratu tudi poročila.

Mami se je zelo hitro vklopila v romski način življenja in njihova družina jo je dobro sprejela.

Čez čas je zelo dobro razumela in tudi govorila romski jezik.

Romsko je oče občasno med slovenskim jezikom govoril doma ali na obisku pri svojih sorodnikih, javno smo se pogovarjali slovensko. Razumela sem romski jezik, a zaradi »sramu« in drugačnosti v Sloveniji nisem govorila. Kar mi je še danes žal in iščem priložnosti pogovora v romskem jeziku.

Znotraj družine živeli s poudar-

kom na romskem izročilu in načinu doživetja življenjskih vrednot, navzvenj družine pa smo se morali predstavljati kot napredni Romi, Slovenci.

Po mamini strani smo slavili slovenske praznike in poroke, po očetovi strani pa romske praznike in poroke. V Ljubljani smo barvali pirhe in praznovali Veliko Noč in z mamo sva hodile v Cerkev k »Šmarnicam«, prav tako pa smo praznovali Djurdjevdan, praznik, ki so ga Romi vzeli za svojega in ga radi bogato proslavijo.

Novice z dolenjskega konca

Bojana Rozman

V romskem naselju Smrekec v občini Grosuplje so 25. januarja 2012, pripravili otvoritveno slovesnost ob začetku izvajanja aktivnosti »Romskega izobraževalnega inkubatorja Grosuplje«.

Romski izobraževalni inkubator Grosuplje je del projekta »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti«, ki ga sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport in Evropski socialni sklad. Projekt koordinira Inštitut za narodnostna vprašanja.

Temeljni cilj projekta je ustvarjanje pogojev za preseganje začaranega kroga družbene izključenosti pripadnikov romske skupnosti, iz katerega je mogoče iz-

stopiti le z ustreznim dvigom socialnega in kulturnega kapitala te skupnosti. Projekt kot najbolj učinkovito pot iz tega kroga izpostavlja izobraževanje in teži k dvigu izobrazbene ravni romske skupnosti ter k večji osveščenosti o pomenu izobrazbe kot ključnemu dejavniku za nadaljni razvoj te skupnosti.

Otvoritvene slovesnosti, se je udeležil tudi minister za šolstvo in šport, dr. Igor Lukšič, predsednik Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti.

V otroškem vrtcu Metlika v okviru projekta Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer ži-

vijo predstavniki romske skupnosti, ki ga koordinira pedagoški inštitut potekajo letos delavnice za romske otroke. Z njimi sodelujejo tudi ena delavka iz osnovne šole Metlika, na dveh pa je bila prisotna tudi romska sodelavka – Martina Hudorovič.

Delavnice potekajo v popoldanskem času in trajajo približno 2 uri, včasih več ali pa tudi manj ponavadi do 15 ure. Delavnice potekajo predvsem v romskem naselju Boriha, saj imajo tam tudi izobraževalni inkubatorje. Delavnice potekajo dosti manj na Svržakih, ker so na prostem in ni nobenega prostora, kjer bi lahko bili.

Upajmo, da se bo v čim krajšem času našel kakšen primeren prostorček, kjer bodo naši otroci lahko imeli aktivne delavnice.

Vrtec Otona Župančiča Črnomelj je vključen v projekt »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti«, ki se izvaja v sodelovanju s Pedagoškim inštitutom. V sklopu delavnice za otroke v romskem naselju Lokve. Prek igre želijo približati vrtec romskim otrokom ter hkrati olajšati vstop v osnovno šolo. Delavnice bodo izvajali tekom celega šolskega leta.

Uspešno so izvedli že dve delavnici v mesecu oktobru in novembru. V prvi delavnici so otroci skupaj s svojimi starši, bratci in sesticami prisluhnili zgodbi o zelo lačni gosenci, izdelali gosenco, jo animirali, se poigrali z njo ter spoznali pesem o gosenci in jo prikazali z lastnim telesom.

Druge delavnice se je udeležilo veliko število otrok. Skupaj smo se pogovarjali o vremenu, kako nastane veter, pihali milne mehurčke in si na koncu izdelali vetrnico.

6. decembra so priredili čajanko za starše in otroke, kjer so skupaj izdelali novoletne okraske.

V Novem mestu je več romskih naselij, v katerih živi veliko šoloobveznih otrok. Veliko je staršev, ki svoje otroke pošiljajo v šolo in sodelujejo pri njihovem vključevanju med ostale otroke. Tudi v OŠ Bršljin nekateri učenci pridejo k pouku vsak dan in sodelujejo s svojimi učitelji. Pohvalimo lahko 11 učencev iz 7., 8. in 9. razreda, ki obiskujejo izbirni predmet romska kultura. Letos so učenci že nastopali na kulturni prireditvi v RIC-u v Novem mestu, spoznali so tudi zgodovino Romov. Učiteljica Polonca Tratar Božič skrbi, da so srečanja aktivna in ustvarjalna, pomagam pa ji romska pomočnica Bojana Rozman. Decembra meseca smo z učenci izdelali kroje za dolga pisana krila, ki jih smo nato tudi sešili. Dekleta bodo oblačila oblekle in predstavile na eni od prireditev v šoli. Našega sošolca Duška Vidmarja bomo prosili, da bo »modno revijo«

spremljal s svojim odličnim igranjem na harmoniko, učitelj Boštjan pa nas bo fotografiral.

Mesec december je že tukaj, in vsi smo ga prav zelo veseli in srečni, saj se v tem mesecu dogajajo prav zmeraj, zelo dobre, zanimive in pa napete stvari.

Tega meseca veselja so še posebej veseli naši romski otroci.

V Šmihelu so prejšnji teden ravno na temo božičnih in novoletnih praznikov izdelovali čestitke, snežake, šivali so si tudi torbice za njihove šolske copatke in še marsikaj zanimivega.

No ja zelo zanimive stvari delajo na delavnicah, se pravi da na teh srečanj otroci veliko zanimivih in pa predvsem poučnih stvari odnesejo.

Pri šivanju torbic za njihove copatke, so naši malčki, ki niso šoloobvezni in se doma dolgočasijo in najverjetneje komaj čakajo da naslednje leto tudi oni gredo k pouku in se začnejo učiti pisati, risati,....te torbice šivali čisto sami, in to ročno s pomočjo svojih mentoric.

V romskem naselju Šmihel pri Novem mestu, se nahaja veliko število Romov. Tamkajšnji Romi so povsem civilizirani, urejeni in imajo vsi zelo urejene in prekrasne domove.

Starši šoloobveznih otrok, svoje otroke redno pošiljajo v šolo. Vsaj večina naših romskih otrok pouk zelo radi obiskujejo, zato so tudi rezultati zelo dobri in uspešni.

Osnovna šola Šmihel, se nahaja zelo blizu romskega naselja, zato starši romskih otrok vozijo svoje otroke v šolo in nazaj kar z lastnim prevozom.

Našim romskim otrokom dela največji problem slovenski jezik, tudi v šoli jim predmet slovenščina dela največ težav.

Njihov prvi in tudi materinski jezik je namreč romščina. Otrokom se je zelo težko sporazumevati in pogovarjati s svojimi vrstniki ki so ne Romi.

Malčkom ki gredo v prvi razred je najtežje, saj jih čaka velik izziv in pa soočanje s popolnoma drugačno

kulturo jezika kot ga imajo doma.

Večinsko mišljenje in pa tudi potrditev, da so delavnice ki potekajo za Rome po romskih naselji zelo zanesljive in pa poučne za naše malčke, vsekakor drži. Na delavnicah vedno znova spoznajo kakšno besedico, ki ni romska in si jo zapolnijo.

V tem tednu so se naši otroci srečali z imeni živali ki so bile v knjižici, in so jih na delavnicah brali. Živalska imena so najprej povedali v romskem jeziku in potem še v slovenskem jeziku. Za otroke je bila knjižica spoznavanje živalskih imen zelo zabavna in pa predvsem za njih zelo poučna, saj so se naučili veliko novih slovenskih besed.

Na koncu je še vsak otrok lahko narisal svojo najljubšo živalco.

V ponedeljek 19.12.2011 so naše romske punce iz Metlike nastopale na novoletni prireditvi – NAJ SREČA TE ČVRSTO V OBJEMU DRŽI.

Nastop, ki so ga romska plesna skupina izvedle je potekal na osnovni šoli Metlika. Na tej novoletni prireditvi, ki jo šola priredi, so punce vsako leto lepo vljudno povabljenе, z velikim zadovoljstvom se punce tudi vedno udeležijo tega vabila.

Ples, na katerega so se punce zelo dobro pripravile je bil trebušni. Publika v dvorani je bila zelo navdušena nad nastopom. Pesem z naslovom CHAJE SHUKARIJE je najverjetneje dekletom zelo pristajala in bila všeč, kajti plesale so pravi ritem k skladbi in bile zelo zadovoljne z svojim nastopom.

Na Dolenjskem imajo naši romski otroci zelo veliko

srečo. Imajo namreč možnost obiskovati in sodelovati na dopoldanskih in popoldanskih aktivnostih, ki jih vodijo dnevni centri. Na delavnicah malčki dobijo veliko motivacije, veselja do ustvarjanja in druženja, saj jim zaposlene delavke nudijo dobre ideje in znanja iz različnih veščin.

Kot že vemo, imajo posamezne družine zelo slabe in za otroke neugodne ramere, zato so delavnice, ki potekajo v naselju Brezje in v Šmihelu, zanje zelo dobrodošle. Otroci delavnice z veseljem obiskujejo. Po mnenju mnogih bi bili takih delavnic veseli tudi naši belokranjski otroci, kjer je teh delavnic trenutno premalo. Upamo, da bodo nekoč tudi oni lahko sodelovali v takih popoldanskih aktivnostih in se veselili druženja in novih znanj.

Otroci iz Brezja so bili februarja zelo delavni in ustvarjalni. Na pustni torek so svojim staršem in drugim obiskovalcem pokazali čudovite maske, ki so jih sami izdelali. Krasno izdelane maske so otroci uporabili za pustno rajanje. Kako zelo lepe so bile maske, je razvidno tudi iz priloženih slik.

Zgodba otroka: od biološke družine do rejništva!

Stanko Baranja-Muri

Nekega septembrskega jutra leta 1998 sem se prebudil v zgodnjih jutranjih urah in slišal otroški jok. Takoj sem pomislil od kod ta jok, saj mi nimamo otrok. Ko sem stopil v kuhinjo sem opazil sorodnike z majhnim otrokom. Starši deklice so prišli k meni po pomoč, saj je bila deklica zelo bolana. Takoj sem jim priskočil na pomoč in jih odpeljal k zdravniku.

Kljub temu, da je bila deklica bolna se mi je sladko nasmehnila in mi takoj prirasla k srcu.

Zdravniki so opazili, da starši niso sposobni skrbeti za deklico, zato sem se odločil da bom vzel deklico k sebi in skrbel za njo dokler ne bo ozdravela. Moja ljube-

zen do deklice je vedno bolj naraščala, zato sem se odločil, da bova z ženo skrbela zanjo kot za svojega otroka.

Tudi deklica se je v naši družini počutila zelo varno, saj smo ji nudili ljubezen in vzgojo kot svojim otrokom.

Ker je deklici nato umrl oče, mati pa je bila kronični alkoholik sem uradno postal skrbnik male deklice. Leta 2009 sem se odločil, da jo vzamem v rejništvo, saj imam tako več pravic pri soodločanju za njeno prihodnost. Sam sem seznanjen s tem, da je rejništvo posebna oblika varstva za otroke, ki jim je potrebna skrb in vzgoja, kakršne niso bili deležni pri svojih bioloških starših.

Otrokov sorodnik lahko izvaja rejniško dejavnost, če Center za socialno delo glede na okoliščine posameznega primera ugotovi, da je to v otrokovo korist.

Za rejništvo sem se odločil, ker želim deklici pomagati, ji omogočiti zdravo rast, izobraževanje ter jo usposobiti za življenje in delo.

Božična delavnica

Estera Horvat, Romska pomočnica

Približal se nam je zimski čas in s tem tudi čarobni december. V ta namen sem za romske učence organizirala »božično delavnico«.

Božične delavnice se je udeležilo 16 učencev od 2. – 9. razreda DOŠ I Lendava. Eden izmed učencev je povabil na delavnico tudi svojega sošolca neroma. Dalo mi je misliti, da bi lahko naslednja delavnica potekala v okviru »Povabi svojega prijatelja« (velikonočna delavnica).

Božična delavnica je bila izvedena v petek, 9.12.2011, 5. in 6. šolsko uro v učilnici 13A.

Na božični delavnici so učenci izdelovali snežake razne velikosti in oblike.

Uporabljala se je tehnika trganja, lepljenja, gnetenja vate, izrezovanja, finomotorika, grafomotorika, orientacija, uporaba šestila in

usklajevanje barv.

Izdelali so 16 snežakov, ki so bili razstavljeni.

Posebej za poudariti je, da se je našemu vabilo odzval tudi radio Romic iz Murske Sobote. Pri čemer so učenci podali svoj komentar. Bili

so zelo zgovorni, malce sramežljivi.

Našo delavnico je obiskala tudi podravnateljica Marjeta Graj, ki nas je prisrčno pozdravila in slikala, ravnateljica Tatjana Sabo, svetovalna delavka Nataša Kotnjek in specialna defektologinja Katja Cigan.

Učenci so bili navdušena nad obiski.

Z udeležbo učencev na delavnici sem zelo zadovoljna, saj se jih je kar za 7 učencev več udeležilo kot pa jih je bilo prijavljenih.

ROMIC

Romski informativni center

Vabimo Vas k poslušanju
romskega radia Romic
na frekvenci 97,6 MHz.

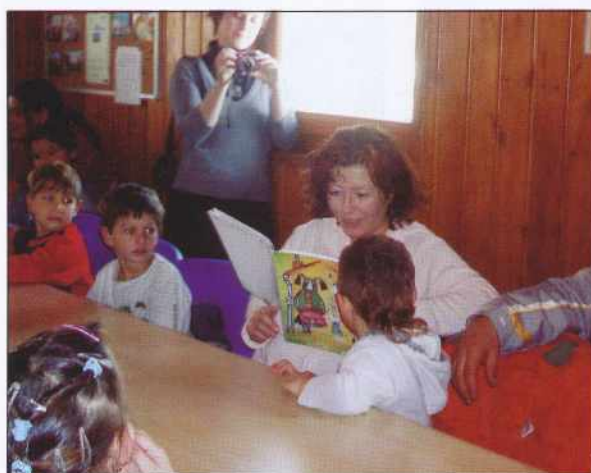

Delavnica v romskem naselju – pravljlična ura v romščini

Mišel Horvat, romski pomočnik

V Ponedeljek, 13.2.2012 smo v romskem naselju Kamenci uspešno izvedli delavnico, ki je bila obiskana v velikem številu. Potekala je v romskem jeziku. Prebrali smo zgodbo o dveh prijateljih, tako v romskem kot v slovenskem jeziku. Tako starši kot njihovi otroci so bili zelo navdušeni. Poskušali so tudi sami prebrati nekaj odlomkov v romskem jeziku, vendar jim je romščina povzročala kar nekaj težav. Bilo je zelo zabavno vzdušje pa zelo prijetno.

Na željo staršev v prihodnosti načrtujemo še več takih srečanj.

Delavnica za Romske otroke / Butja vašu Romane čhavura

Romic

Ženski forum pri Zvezi Romov Slovenije je ob prazničnem decembru za romske otroke pripravil božično delavnico na kateri so izdelovali okraske in okrasili jelko. Otroke je obiskal tudi Božiček in jih obdaril.

U Žuvjengru forum zi Slovenski romani unija vašu vujašnu december kerdja vašu romane čhavure božitjakri buti pri sej kernahi okraski vašu borocu. Vašu čhavure aulu te u božiček .

Božično-novoletna delavnica z učenci Romi

Mišel Horvat, romski pomočnik

Veseli december je mesec poln čarobnih trenutkov. Vsako leto ga nestrpnost pričakujemo in se veselimo vseh radosti, ki nam jih prinaša.

Na OŠ Franceta Prešerna v Črenšovcih smo tudi v šolskem letu 2011/2012 pripravili božično – novoletno delavnico za romske otroke in njihove starše, že četrto po vrsti. Delavnica je potekala 8. decembra 2011, v šolski telovadnici. Vzdušje, ki so ga s sabo prinesli starši romskih otrok, je bilo nadvse prijetno in toplo.

Pred ustvarjalnim delom so srečanje otroci popestrili z kulturnim programom v katerem so zapeli, recitali pesmi in zaplesali. Svojo glasbeno nadarjenost sta nam pokazala učenca iz drugega in petega razreda. Manjkalo ni niti plesa. Za še bolj prijetno vzdušje pa je poskrbela šolska plesna skupina s svojo plesno točko.

Po kratkem kulturnem programu je sledil ustvarjalni del. Otroci so skupaj s svojimi starši izdelovali voščilnice, barvali pobarvanke, ki so

predstavljale čarobnost meseca decembra. Obiskal nas je tudi Božiček, ki je vsakemu učencu prinesel skromno darilce.

Od veselja, sreče, zadovoljstva in ponosa so žareli tako učenci kot njihovi straši, ki so se tudi tokrat odzvali v velikem številu, kar je seveda rezultat dobrega medsebojnega sodelovanja. Zaradi tega je naše delo lažje, saj dajemo poudarek prav izboljšanju vključevanja romskih otrok v vzgojo in izobraževanje.

Območno srečanje otroških plesnih skupin Lendava

Romana Glavač prof.

Romski pomočnik Mišel Horvat se je s plesalkami romskega plesa OŠ Franceta Prešerna Črenšovci udeležil območnega srečanja otroških plesnih skupin MIGAM in GIBALNICA, ki ga je pripravil Javni sklad za kulturne dejavnosti Lendava. Srečanje je bilo 1. 3. 2012 v gledališko koncertni dvoran v Lendavi. Na srečanju je nastopilo sedem plesnih skupin, štiri vrtčevske in tri šolske. Plesalke romskega plesa so bile nekaj edinstvenega. S svojimi živopisnimi kostumi so popestrile plesno dogajanje na odru.

